

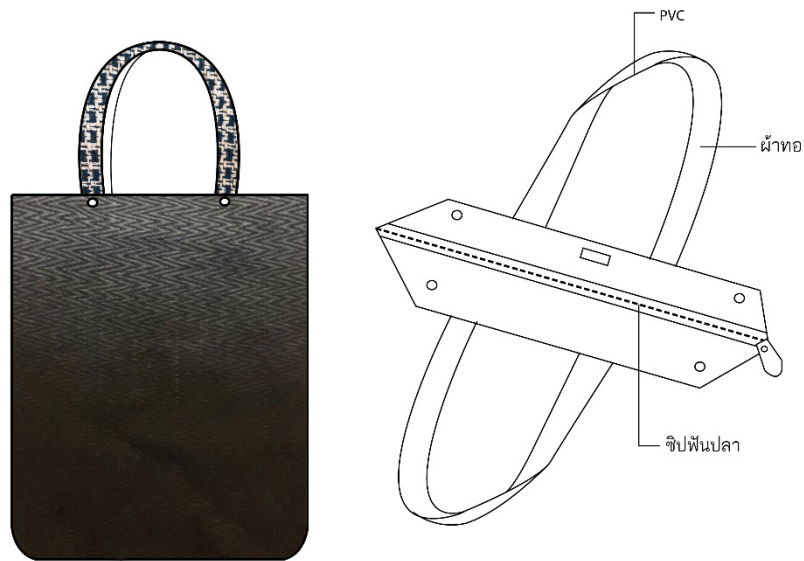
กรรมวิธีการผลิตเส้นใยป่านศรนารายณ์ทอร่วมกับฝ้าย ผลงานวิจัยจากคณะเกษตร กำแพงแสน ได้รับการจดอนุสิทธิบัตร

ผศ.ดร.เชิดพงษ์ ชีระจิตต์ อาจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน ร่วมกับคณาจารย์จากคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ป่านศรนารายณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการตลาดออนไลน์” ภายใต้การสนับสนุนทุนวิจัยตามโครงการ Innovation Hubs เพื่อสร้างเศรษฐกิจนวัตกรรมของประเทศตามนโยบาย 4.0 กลุ่มเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้พัฒนาต้นแบบนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ป่านศรนารายณ์ โดยทำการคิดค้นกระบวนการในการนำฝ้ายมาทอร่วมกับป่านศรนารายณ์เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องของความแข็งกระด้างของป่านศรนารายณ์ให้มีความอ่อนนุ่มลงสามารถนำมาตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ได้ โดยใช้กระบวนการในการทอผ้าแบบกึ่งกระตุก ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าแบบหัตถกรรม จนได้เป็นผ้าทอที่สามารถนำไปใช้ในการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระเป๋า รองเท้า หมวก เป็นต้น และได้รับการจดอนุสิทธิบัตรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2564 เลขที่อนุสิทธิบัตร 17517

ผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ หนึ่งในโครงการพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ที่ต้องการให้ชาวบ้านหุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี มีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงได้มีการอบรมจักสานจากป่านศรนารายณ์จนกลายเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านหุบกะพงจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลิตภัณฑ์จักสานป่านศรนารายณ์เป็นการนำเส้นใยของป่านศรนารายณ์ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์จักสาน มีจุดเด่นคือ ความคงทน และความสวยงาม โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็น หมวก กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น จากผลการวิจัยของ เชิดพงษ์ ชีระจิตต์ และคณะ (2560) ในเรื่องการจัดการความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากป่านศรนารายณ์ พบว่า เส้นใยป่านศรนารายณ์ที่นำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์มีลักษณะที่แข็งและเป็นขนง่าย จึงทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้าบางกลุ่ม ซึ่งจากการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้เชี่ยวชาญการออกแบบเครื่องแต่งกาย พบว่า สามารถนำเส้นใยป่านศรนารายณ์ทอร่วมกับฝ้าย จะทำให้เส้นใยป่านนุ่มลงสามารถนำไปใช้ผลิตเป็นสินค้าได้อย่างหลากหลาย ตรงตามความต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น

โดยผู้ประดิษฐ์ได้ทำการวิจัยโดยการทำการทดลองผลิตฝ้ายผสมป่านศรนารายณ์ในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน โดยกำหนดไว้ 3 ตัวอย่าง ดังนี้ 1) ป่านศรนารายณ์ 70% + ฝ้าย 30% 2) ป่านศรนารายณ์ 50% + ฝ้าย 50% 3) ป่านศรนารายณ์ 30% + ฝ้าย 70% โดยใช้เครื่องทอผ้าแบบทอมือที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งจะเป็ กึ่งกระตุก 4 ตะกอ (ซึ่งก็กระตุกโดยทั่วไปจะมี 2 ตะกอ) โดยผลจากการทดลองพบว่า การใช้ฝ้ายผสมป่านศรนารายณ์อย่างละ 50% จะได้ผ้าทอที่มีความสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในการตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยมีกระบวนการในการผลิต เริ่มจากการนำเส้นด้ายฝ้าย และเส้นใยป่านศรนารายณ์มาทำการย้อมด้วยสีคราม ซึ่งเป็นสีธรรมชาติ จากนั้นจึงนำเส้นด้ายฝ้าย และเส้นใยป่านศรนารายณ์ที่ผ่านการย้อมสีแล้ว มาเข้าสู่กระบวนการทอผ้าด้วยกึ่งกระตุกแบบ 4 ตะกอ โดยทำการสืบเส้นด้ายยืนด้วยเส้นใยฝ้าย ทำการร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะกอทั้ง 4 ตะกอ จากนั้นร้อยเข้าพินหวี (พินหวี หรือการร้อยพิมเป็นการร้อยเส้นยืนเข้าช่องพินหวี การร้อยพินหวี อาจร้อยโดยใช้เส้นด้าย 2 – 3 เส้นในช่องเดียวกัน) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลวดลายที่ออกแบบไว้ โดยวัดความยาวจากจุดกึ่งกลางของพินหวีไปหาริมทั้ง 2 ข้าง ในส่วนของการทอลาย โดยผู้ทอผ้าทำการกดเหยียบกึ่งกระตุกทอผ้าเพื่อแยกเครื่องแยกตะกอ เส้นด้ายยืนชุดที่ 1 จะถูกแยกออก จากนั้นจึงทำการสอดกระสวยด้ายพุ่งผ่าน สลับตะกอชุดที่ 1 ยกตะกอชุดที่ 2 สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ การกระทบพินหวีตามลวดลายที่ออกแบบไว้ จากนั้นสอดเส้นด้ายฝ้าย สลับกับป่านศรนารายณ์ไปจนตลอดผืน

จากนั้นจึงนำผ้าทอฝ้ายผสมปานศรนารายณ์ที่ได้ ไปตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามที่ได้ออกแบบไว้ตาม
ต้องการ

ภาพที่ 1 การออกแบบกระเป๋าที่ผลิตจากผ้าทอฝ้ายผสมปานศรนารายณ์

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ผลิตจากผ้าทอฝ้ายผสมปานศรนารายณ์

ภาพที่ 3 ผู้วิจัยได้กล่าวถวายรายงานผลการดำเนินการทดสอบการทอผ้าร่วมกับป้านศรณารายณ์
แต่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ
ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2560